

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

R.K. basisschool De Bras

Plaats : 's-Gravenhage
BRIN nummer : 27PX|C1
Onderzoeksnummer : 196446
Datum onderzoek : 28 mei 2013
Datum vaststelling : 27 november 2013

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	TOEZICHTARRANGEMENT	15

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 28 mei 2013 een onderzoek uitgevoerd op R.K. basisschool De Bras. De aanleiding voor dit onderzoek was tweeledig. In de eerste plaats was er de afspraak gemaakt in het verlengde van het op 8 november 2010 op deze school uitgevoerde onderzoek. Bij dit onderzoek gaf de inspectie geen oordeel over de eindopbrengsten van de school omdat daarvoor te weinig gegevens beschikbaar waren. Om die reden kondigde de inspectie toen aan dat de school na twee jaar opnieuw zou worden bezocht met een kwaliteitsonderzoek. Tijdens het overleg met het bestuur op 24 september 2012 is op verzoek van het bestuur afgesproken dit onderzoek zo mogelijk te plannen in het voorjaar van 2013. De andere aanleiding vormt het landelijk stelselonderzoek naar de staat van het primair onderwijs in Nederland dat tot doel heeft informatie te verzamelen over een aantal indicatoren, waarover de inspectie rapporteert in het Onderwijsverslag 2012-2013. Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle op de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd of tijdens het bezoek ter beschikking heeft gesteld, in het bijzonder het in mei 2013 door de schoolleiding toegezonden document met evaluatieve gegevens over de opbrengsten, het personeel, de zorg en het uitgevoerde tevredenheidsonderzoek, alsmede de uitwerking van het jaarplan op speerpunten.
- Schoolbezoek, waarbij de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van een zevental lessituaties Nederlandse taal en rekenen en wiskunde met divers samengestelde leerlinggroepen vanaf de leeftijd van ca. 5 jaar.
- Gesprekken met de directie, de intern begeleider en de beide regisseurs voor de bouwdelen Brasland en Braswereld over de kwaliteit van de indicatoren.

- Een gesprek met de leraren bij wie lessituaties zijn geobserveerd.
- Een eindgesprek met de directie en de regisseurs na afloop van het schoolbezoek waarbij ook een vertegenwoordiger van het bevoegd gezag aanwezig was.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, leerstofaanbod, benutting leertijd, schoolklimaat, didactisch handelen, zorg en begeleiding, alsmede kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.3	De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van acht jaar.			•		
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			•		

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	
2.5	De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.				•
2.6	De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.1	De ouders zijn betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.			•	
4.2	De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school.			•	
4.3	Het personeel voelt zich aantoonbaar veilig op school.			•	
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.				•

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.7	De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT1B	In de schoolgids is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen (art. 13 WPO).		•
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT2B	In het schoolplan is informatie opgenomen over een of meer standaard gecontroleerde onderdelen (art. 12 WPO).	•	
NT3A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	•	
NT3B	In het zorgplan is informatie opgenomen over een of meer standaard gecontroleerde onderdelen (art. 19, lid 2, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De RK basisschool De Bras profileert zich als een school met een adaptief onderwijsconcept dat voorziet in enerzijds een ordening op basis van heterogene familiegroepen en anderzijds een ordening op basis van vorderingniveaus bij Nederlandse taal en rekenen/wiskunde, van leeftijd bij lichamelijke oefening en van interesse via inschrijving voor cursussen of workshops bij de wereldoriënterende leer- en vormingsgebieden en bij expressieactiviteiten. De school is tot deze invulling gekomen omdat zij naast cognitieve doelen op het terrein van Nederlandse taal en rekenen/wiskunde nog andere doelen op het terrein van wereldoriëntatie, welzijn en welbevinden en maatschappelijke ontwikkeling hoog in haar vaandel heeft staan. De inspectie onderkent dit, maar legt desondanks ook bij deze school dezelfde normen aan als bij elke andere school. In dat perspectief komt de RK basisschool De Bras naar voren als een school die haar onderwijs op de onderzochte indicatoren vrijwel op orde heeft.

De in ogenschouw genomen cognitieve opbrengsten zijn bescheiden, maar voldoen wel aan de inspectienorm. Het leerstofaanbod, de benutting van de onderwijstijd, het schoolklimaat en het didactisch handelen en de kwaliteitszorg voldoen eveneens aan de inspectienorm, waarbij ook enkele onderdelen als 'goed' worden gewaardeerd. Eén indicator uit het kwaliteitsaspect 'zorg en begeleiding' beoordeelt de inspectie als onvoldoende. Daarnaast plaatst zij nog enige andere opmerkingen.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten

De Bras is een relatief nieuwe school. Omdat de school van onderaf werd opgebouwd, kon de inspectie de resultaten aan het einde van de schoolperiode bij eerdere inspectiebezoeken niet betrouwbaar vaststellen. Sinds het schooljaar 2009-2010 beschikt de school over eindopbrengstgegevens op het vlak van de cognitieve basisvaardigheden die zich lenen voor vergelijking met andere scholen. Na drie opeenvolgende jaren kan nu worden vastgesteld dat de leerresultaten op of boven de door de inspectie gehanteerde ondergrens van vergelijkbare scholen liggen. Volgens de normen die de inspectie hanteert leidt dit tot het oordeel 'voldoende'. De inspectie constateert daarbij dat er op het punt van de cognitieve leerresultaten winst te halen valt en zal dit verderop in dit rapport toelichten.

Zelf hanteert de school een brede definitie van opbrengsten. In dat kader meldt de school dat zij een goede doorstroom naar vormen van het voortgezet onderwijs heeft, waarbij niet of nauwelijks uitval of plaatsing naar een lager schooltype plaatsvindt, tevens dat het verwijzingspercentage naar het speciaal onderwijs erg gering is.

De school brengt sociale vaardigheden met een landelijk genormeerd instrument in kaart, waardoor de inspectie ook deze resultaten kan beoordelen. Ook de sociale opbrengsten zijn van een voldoende niveau. De school behaalt ook bij specifieke zorgleerlingen voldoende leerresultaten. De inspectie heeft dit geconstateerd aan de hand van de evaluatie van de ontwikkelingsperspectieven die de school voor deze leerlingen heeft opgesteld. Met de school is gesproken over de criteria die de inspectie hanteert bij ontwikkelingsperspectieven.

De tussentijdse leerresultaten worden door de inspectie eveneens als voldoende beoordeeld. De inspectie beoordeelt deze aan de hand van de vorderingen in de basisvaardigheden op essentiële momenten, te weten technisch lezen in de groepen 3 en 4, rekenen en wiskunde in de groepen 4 en 6, en begrijpend lezen in groep 6. Op drie van de vijf genoemde momenten ligt het resultaat boven de

ondergrens van de inspectie. Gezien de kenmerken van de leerlingenpopulatie is het opvallend dat het resultaat voor technisch lezen in de groepen 3 en 4 onder de ondergrens valt. De school is inmiddels aan het bezien of dit structureel is en of er maatregelen op moeten worden genomen. De resultaten voor begrijpend lezen en rekenen en wiskunde zijn voldoende. Daarbij heeft de inspectie aan de hand van een leerwinstanalyse geconstateerd dat de resultaten bij rekenen en wiskunde in de loop van de schoolperiode steeds dichterbij de ondergrenzen van de inspectie aan komen te liggen. De inspectie heeft de indruk dat er – ondanks de voldoende leerresultaten in een breed spectrum van opbrengsten – op het cognitieve vlak winst te behalen valt en heeft de school in overweging gegeven dit nader te analyseren in relatie tot de (hoge) doelen die zij zichzelf stelt.

Onderwijsleerproces

De op de school gehanteerde verdeling van de leertijd over familiegroepen, niveaugroepen, gymgroepen en interessegroepen vraagt om een duidelijke regie. De inspectie heeft kunnen vaststellen dat de bij deze vormen van differentiatie behorende planning van activiteiten door de dag en week heen goed is uitgewerkt, zowel inhoudelijk als op organisatorisch gebied. Doordat volgens deze organisatie wordt uitgegaan van een tweedeling van de leerlingen tot ongeveer 6/7 jaar (Brasland) en ouder (Braswereld) wordt de traditionele cesuur tussen kleuterbouw en groep 3 vermeden. Het gebruik van geëigende methoden bij het onderwijs in de Nederlandse taal en rekenen/wiskunde voorkomt dat de doorgaande lijn verbroken wordt bij de overgang van Brasland naar Braswereld.

Bij de wisseling van de leerlingen tussen de lokalen en ook tijdens de lessen gaat weinig tijd verloren. Leerlingen en personeel weten op elk ogenblik van de dag en week precies waar ze moeten zijn en wat er van hen verwacht wordt. De basis daarvoor is ongetwijfeld een schoolklimaat waarin leerlingen en personeel zich veilig voelen en waarin aandacht is voor de veiligheidsbeleving, voor activiteiten gericht op het hooghouden van normen en waarden en - nadrukkelijk ook - voor respectvolle omgang.

Daar waar volgens de dag- en weekplanning instructie aan de orde is, slagen de leraren er in het algemeen in duidelijk uitleg te geven van de te behandelen leerstof. Ze weten tevens een werkklimaat te creëren waarin de leerlingen actief en taakgericht bezig zijn. Vooral de betrokkenheid van de leerlingen bij de uit te voeren activiteiten valt op. Voor zover het de beoordeelde lessen Nederlandse taal en rekenen/wiskunde betreft is ruimte voor een duidelijkere opbouw van de lessen in die zin dat ook tijdens de instructie wordt herinnerd aan de leerdoelen en de aan te leren of in te oefenen leerstrategieën. Ook variatie in werkvormen verdient aandacht.

De door de school gekozen organisatievorm van niveaugroepen bij de basisvaardigheden Nederlandse taal en rekenen/wiskunde bewerkt dat er op voorhand al afstemming plaatsvindt bij de instructie en de verwerking. Binnen de niveaugroepen zorgen de groepsplannen voor verdergaande afstemming bij instructie en verwerking, omdat deze plannen onderscheid maken tussen leerlingen die de basisinstructie volgen, leerlingen die verlengde instructie krijgen en leerlingen die in aanmerking komen voor verdieping. Daarnaast zijn er ook nog leerlingen die met de RT-kracht of assistent meegaan voor preteaching of RT.

Zorg en begeleiding

De individuele leerlingenzorg en begeleiding heeft als basis een gedegen systeem dat is gericht op het verzamelen en verwerken van leerresultaten en van gegevens over de voortgang in ontwikkeling van leerlingen. De bronnen daarvoor zijn toetsresultaten, portfolioverslagen, leergesprekken en observaties. De school verkrijgt aldus goed zicht op de leerlingen die zich langzamer of wat afwijkend ontwikkelen. Het zicht op de leerlingen die opvallen omdat zij snel van begrip zijn kan evenwel wat specifiek door meer te letten op de toename in vaardigheidsscores bij deze leerlingen. Pas dan kan aan het licht komen welke van deze leerlingen zich, ondanks hun hoge of relatief hoge score, tussen twee opeenvolgende toetsen onbevredigend ontwikkelen omdat zij onvoldoende vooruitgaan, stil blijven staan of achteruitgaan.

Signalering van zorgleerlingen aan de onderkant vindt tijdig plaats. Daarna is het zaak dat voor deze (en andere) zorgleerlingen wordt vastgesteld wat voor zorg zij precies nodig hebben. Hierin kan de school nog groeien. De groepsplannen die de inspectie heeft ingezien zijn namelijk te weinig specifiek. Voor zover de daarin aangegeven verdeling van de leerlingen in een basisgroep, verlengde-instructiegroep en een verdiepingsgroep berust op de eerder behaalde score bij de toets uit het leerlingvolgsysteem zijn deze plannen nuttig als onderbouwing van de binnen de klas toegepaste afstemming op niveau. Zeker als de in die plannen opgenomen doelomschrijving zich beperkt tot een verwijzing naar de volgende in de methode te behandelen leerstof. Ze schieten tekort als het via die plannen tevens de bedoeling is vast te leggen hoe in de klas aandacht besteed zal worden aan de meer specifieke onderwijsbehoeften van individuele of van groepjes leerlingen. Het enkele gegeven dat bepaalde leerlingen bij een toets een ongeveer vergelijkbaar vorderingsniveau hebben behaald betekent immers nog niet dat zij om die reden ook dezelfde hulp nodig hebben.

Onverlet de zo juist gemaakte opmerking over de kwaliteit van de planning van de aan leerlingen te verlenen zorg heeft de inspectie wel kunnen vaststellen dat

de leraren die opgestelde plannen wel in acht nemen. Dat de daarin voorziene evaluatie niet tevens betrekking kan hebben op de doelmatigheid van de verleende hulp komt doordat, zoals eerder opgemerkt, er bij de planning van de zorg geen duidelijke relatie wordt gelegd tussen de aard van de behoefte aan zorg en de uiteindelijk te verlenen zorg.

Kwaliteitszorg

In het rapport van het vorige onderzoek op de school stelde de inspectie nog vast dat de kwaliteitszorg op belangrijke punten tekortschoot. Dat is inmiddels verbeterd. De onderwijsresultaten en het onderwijsleerproces worden thans volgens een vaste systematiek geëvalueerd. De daarbij verzamelde gegevens worden benut bij het op basis van het schoolplan op te stellen jaarplan. In dat jaarplan worden de te onderscheiden veranderingsonderwerpen planmatig uitgewerkt en de uitvoering van dit jaarplan wordt bewaakt.

Schoolgids

In de schoolgids ontbreekt informatie die daar wel in had moeten staan. Het gaat hier om informatie over de hoogte van de vrijwillige ouderbijdrage en om de informatie over hoe ouders contact kunnen opnemen met de (landelijke) klachtcommissie waarbij de school is aangesloten in het geval zij zich tot de commissie willen wenden.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan de R.K. basisschool De Bras het basisarrangement toe. Dit betekent dat de inspectie op dit moment geen reden heeft om het toezicht te intensiveren. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse, waarbij opnieuw de vraag aan de orde is of het toezichtarrangement eventueel moet worden aangepast.

Naleving

Vastgesteld is dat in de schoolgids informatie ontbreekt over de hoogte van de (vrijwillige) ouderbijdrage. Tevens is in de schoolgids niet vermeld dat ouders zich bij klachten desgewenst tot de (landelijke) klachtencommissie kunnen wenden waarbij de school is aangesloten en ontbreekt in dit verband de naam en adresgegevens van deze commissie. Over het herstel van deze tekortkomingen in de schoolgids en over de maatregelen die het bestuur treft om te bewerken dat dit in volgende schoolgidsen niet meer voorkomt zijn met het bevoegd gezag verdere afspraken gemaakt.